

Quickscan flora en fauna

Zonnepark 't Rikkerink, Ambt Delden

Quickscan flora en fauna

Zonnepark 't Rikkerink, Ambt Delden

Opdrachtgever

Twence
t.a.v. de heer Kroon
Boldershoekweg 51
7554 RT Hengelo

Opdrachtnemer

Eelerwoude
Postbus 53
7470 AB Goor
T (0547) 26 35 15
F (0547) 26 33 15
E info@eelerwoude.nl
I www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: P7823.2
Datum: 27-6-2017
Projectleider: Mark Elshof
Opgesteld: Vincent de Lenne

Onderzoek van Eelerwoude voldoet aan de eisen die het Ministerie van Economische Zaken stelt. Eelerwoude is lid van het Netwerk Groene Bureaus. Het Netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte. Het Netwerk heeft een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbende een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd, conform de geldende wet- en regelgeving ten aanzien van flora en fauna. Desondanks zal nooit een 100% volledig beeld van de aanwezige flora en fauna gegeven kunnen worden. Natuur is dynamisch, situaties kunnen veranderen.

De opmaak van dit rapport gaat uit van dubbelzijdig afdrukken

INHOUD

1	INLEIDING	4
1.1	Aanleiding	4
2	HUIDIGE SITUATIE EN ONTWIKKELING	5
2.1	Huidige situatie en ontwikkeling.....	5
3	NATUURWETGEVING EN BELEID	8
4	METHODE	14
4.1	Bureauonderzoek.....	14
4.2	Terreinbezoek	14
5	BESCHERMDE SOORTEN	16
5.1	Planten.....	16
5.2	Zoogdieren.....	16
5.3	Vogels	19
5.4	Amfibieën en reptielen	20
5.5	Overige beschermde soorten	21
6	CONCLUSIE EN VERVOLG	22
6.2	Rekening houden met vogels	22
6.3	Zorgplicht en zorgvuldig handelen.....	23
6.4	Geldigheid onderzoek	23
	LITERATUURLIJST.....	25

1

INLEIDING

1.1 Aanleiding

Twence is voornemens om op het bovenvlak van de voormalige stortplaats 't Rikkerink een zonnepark te realiseren. In verband met deze ontwikkeling is een toetsing van de plannen aan de natuurwetgeving en -beleid noodzakelijk.

Eerste stap in deze toetsing is het uitvoeren van een verkennend onderzoek, gericht op het bovenvlak van de voormalige stortplaats. Aan de hand van bureauonderzoek en een veldbezoek wordt op basis van aanwezige terreintypen en toevallige waarnemingen van soorten zo goed mogelijk ingeschat welke beschermde planten- en diersoorten aanwezig (kunnen) zijn. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen plannen en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen.

2

HUIDIGE SITUATIE EN ONTWIKKELING

2.1 Huidige situatie en ontwikkeling

De voormalige stortplaats 't Rikkerink beslaat een oppervlakte van circa 34 hectare. Het bovenvlak van de voormalige stortplaats ligt op een plateau (15 tot 17 meter boven het omliggende landschap) en bestaat grotendeels uit extensief beheerd weiland. Hier zijn enkele nattere laagten aanwezig die in de zomer opdrogen. Aan de noordzijde is een wildakker (circa 1 hectare aangelegd).

De hellingen van het terrein zijn begroeid met loofhout, dat als hakhout beheerd wordt. Het gaat om dichte opslag van o.a. vlier, meidoorn, lijsterbes, kornoelje, Gelderse roos, Spaanse aak etc., In totaal betreft het meer dan 30 struik- en boomsoorten. Er zijn zeer dichte stukken struweel aanwezig met o.a. braam en brandnetel. Langs het pad naar het plateau zijn de hellingen begroeid met riet- en kruidenrijke ruigtes.

Rondom de voormalige stortplaats ligt een ringsloot, welke het grootste deel van het afstromende hemelwater afvangt. Ten tijde van het veldbezoek stond deze grotendeels droog.

Twence is voornemens op het bovenvlak (momenteel grotendeels nog grasland) een zonnepark te realiseren. De bosschages op de hellingen en de ringsloot blijven gehandhaafd.

Momenteel laat de afdeklaag van de stortplaats hemelwater door, wat niet gewenst is. Daarom is Twence voornemens een minerale laag van vrij toepasbare bouwstoffen aan te brengen en het schone hemelwater af te voeren richting de omgeving. In verband met de noodzakelijke waterdichte afwerking van het terrein ontstaat een geschikte ondergrond voor het plaatsen van zonnepanelen. Circa 16 hectare van het bovenvlak van 't Rikkerink wordt afgedicht met een waterdichte laag. In verband met afwatering en onderhoud zal een klein percentage hiervan afvallen. Het afgedichte bovenvlak wordt zo efficiënt mogelijk ingevuld met zonnepanelen. Om zo efficiënt mogelijk te werken wordt het terrein geprofileerd alvorens de afdichtingslaag wordt aangebracht. Enige hoogteverschillen blijven aanwezig na het afdichten. De foto's in figuur 1 geven een impressie van het plangebied (het bovenvlak van de voormalige stortlocatie) en zijn genomen tijdens het veldbezoek. Op figuur 2 is de ligging van het plangebied aangegeven, waarbij de begroeide hellingen zijn te onderscheiden en het bovenvlak welke grotendeels uit grasland bestaat.

Figuur 1: Enkele foto's van het plangebied (bovenzijde van de voormalige stortlocatie), genomen op 16 juni 2017

Figuur 2: Ligging voormalige stortlocatie. Het bovenvlak (het deel zonder de huidige bosschages en herkenbaar aan de 'bizon-vom') betreft het onderzoeksgebied.

3

NATUURWETGEVING EN BELEID

Vanaf 1 januari 2017 bestaat de Nederlandse natuurwetgeving uit de Wet natuurbescherming. Deze wet vervangt de drie wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet. De bevoegdheid is geheel bij de betreffende provincie, waarin de activiteit zich plaatsvindt, komen te liggen.

De Wet natuurbescherming bestaat uit 3 onderdelen: de bescherming van Natura 2000-gebieden, de bescherming van soorten en de bescherming van bosopstanden. Naast natuurwetgeving is er natuurbeleid, waarbij de kern wordt gevormd door het Natuur Netwerk Nederland (afgekort de NNN). In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de wetgeving en het natuurbeleid.

3.1 Bescherming van soorten

De bescherming van soorten is verdeeld in drie categorieën: soorten van de Vogelrichtlijn, soorten van de Habitatrichtlijn en overige soorten.

Wettelijk zijn enkele uitzonderingen opgesteld, waarvoor geen ontheffing nodig is:

- handelingen volgens instandhoudingsmaatregelen of passende maatregel door provincie;
- handelingen volgens een beheerplan of ander plan of programma of een programma per AMvB; mits dat beheerplan, plan of programma voldoet aan de ontheffingsgronden; en het betreffende bestuursorgaan tevens bevoegd is om vrijstelling of ontheffing te verlenen of daarmee instemt;
- ter voorkoming van schade (hele land of per provincie);
- ter voorkoming van overlast (hele land of per provincie);
- ter beperking van de populatie;
- ter bestrijding van invasieve soorten;
- voor de jacht, zoals wilde eend houtduif, haas en konijn.

Voor alle soorten geldt de zorgplicht. De beschermde status van de overige soorten verschilt per provincie. Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor nationaal beschermde soorten. Er is dan geen ontheffing nodig voor werkzaamheden.

Soorten van de Vogelrichtlijn

Hieronder vallen alle van nature in Nederland in het wild levende vogels als bedoeld in artikel 1 Vogelrichtlijn.

Handelingen die de wet verbiedt, zijn:

- opzettelijk doden of vangen;
- opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen e.d.;
- eieren onder zich te hebben;
- opzettelijk te storen, tenzij dit geen wezenlijke invloed heeft;
- vogels dood of levend, of herkenbare delen daarvan te verkopen, vervoeren of aanwezig te hebben voor verkoop.

Uitgezonderd zijn de soorten die door de AMvB zijn aangewezen. Hieronder vallen onder andere de Canadese gans en de Houtduif. Onder bepaalde voorwaarden mogen deze handelingen wel uitgevoerd worden. U heeft dan een ontheffing of vrijstelling nodig. Er zijn vrijstellingen opgesteld via de provinciale verordening of ministeriële regeling. Een ontheffing kan bij de provincie worden aangevraagd. Een ontheffing kan verkregen worden als er geen andere bevredigende oplossing is en als het nodig is in verband met de volksgezondheid, openbare veiligheid, luchtverkeer, schade aan gewassen en dergelijk, bescherming van flora en fauna, onderzoek of onderwijs, herinvoering van soorten, vangen van bepaalde kleine hoeveelheden en geen verslechtering van de staat van instandhouding.

Soorten van de Habitatrichtlijn

Soorten die staan in het Verdrag van Bern en Bijlage I van het Verdrag van Bonn. De soorten staan in bijlage 1.

Handelingen die de wet verbiedt, zijn:

- opzettelijk te doden of te vangen;
- opzettelijk te verstoren;
- opzettelijk eieren te vernielen of te rapen;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen;
- opzettelijk te plukken of te verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen;
- anders dan voor verkoop, onder zich te hebben of te uitvoeren.

Er zijn vrijstellingen opgesteld via de provinciale verordening of ministeriële regeling. Een ontheffing kan bij de provincie worden aangevraagd. Een ontheffing kan verkregen worden ter bescherming van flora- en fauna, voorkoming "ernstige schade" aan gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendommen, in belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende reden van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van wezenlijk gunstige effecten voor het milieu. Daarnaast zijn de wettelijke uitzonderingen van toepassing.

Overige soorten

Dit zijn de soorten die genoemd worden in de bijlage van Wet natuurbescherming. In bijlage 1 is de lijst van de overige beschermde soorten opgenomen. Onder dit beschermingsregime is het verboden om:

- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of vernielen;
- vaatplanten opzettelijk te plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen.

Voor deze soorten gelden dezelfde vrijstellingsgronden als bij de soorten van de Habitatrichtlijn en zijn er een groot aantal overige uitzonderingsgronden. Voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden en het algemeen belang is er een vrijstelling.

Zorgplicht

De bescherming van soorten gaat uit van de intrinsieke waarde van alle dieren en planten. De mens moet daar zorgvuldig mee omgaan. Daarom is de zorgplicht in artikel 1.11 van de wet opgenomen. De zorgplicht houdt in dat iedereen ‘voldoende zorg’ in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving en voor Natura 2000-gebieden. Dat betekent dat iedereen naar redelijkheid nadelige effecten:

- moet voorkomen;
- moet beperken;
- ongedaan moet maken.

3.2 Bescherming van Natura 2000-gebieden

In Nederland zijn verscheidene natuurgebieden die een beschermde status hebben als Natura 2000-gebied. Tot 1 januari 2017 kenden we ook nog de Beschermde natuurmonumenten. Deze zijn met de komst van de nieuwe Wet natuurbescherming hun beschermde status kwijtgeraakt.

Natura 2000-gebieden

Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Voor alle gebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen. De kern van de bescherming is dat deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mogen worden gebracht.

Activiteiten mogen geen negatieve effecten hebben op de waarden waarvoor het gebied is aangewezen. Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden.

Gevolgen voorgenomen ontwikkeling in plangebied

In de nabije omgeving van het plangebied komen geen Natura 2000-gebieden voor. De realisatie van een zonnepark heeft hier dan ook geen negatief effect op de waarden in Natura 2000-gebieden. Een nadere toetsing is niet van toepassing.

3.3 Natuurnetwerk Nederland / Ecologische Hoofdstructuur

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlandse netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. In de wet heet dit de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omliggende agrarische gebied. Het Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit natuurnetwerk. In of in de directe nabijheid van de NNN/EHS geldt het ‘nee, tenzij’-

principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Wanneer bij een ontwikkeling mogelijke effecten op de NNN/EHS denkbaar zijn, is het raadzaam (en in sommige gevallen noodzakelijk) een NNN/EHS-toetsing uit te voeren.

Gevolgen voorgenomen ontwikkeling in plangebied

Een ouder bosgebied aan de noordkant, grenzend aan het plangebied, is begrensd als NNN/EHS-gebied. Hier vinden echter geen werkzaamheden plaats. Met de voorgenomen werkzaamheden worden geen negatieve effecten verwacht op de wezenlijke waarden en kenmerken van de NNN/EHS. Van afname van areaal is geen sprake. Tevens worden geen effecten verwacht die de wezenlijke waarden en kenmerken van de NNN/EHS significant aantasten. Een toetsing aan het NNN/EHS-beleid wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

3.4 Bescherming houtopstanden

De bescherming van houtopstanden kent twee belangrijke instrumenten: meldingsplicht en herplantingplicht. Een kapmelding is verplicht bij de kap van bomen buiten de bebouwde kom (in het kader van de Boswet) indien kap plaatsvindt in een houtopstand van 10 are of meer of een bomenrij van 20 bomen. Er geldt een 1 op 1 herplantingplicht. Provincies bepalen welke gegevens bij een melding moeten worden aangeleverd. Voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel is er geen herplantingplicht.

Bescherming van houtopstanden

Het omhakken of rooien van bossen is niet zomaar toegestaan in de Wet natuurbescherming.

Onder bos wordt verstaan:

- alleen bossen die buiten de 'bebouwde kom Boswet' liggen;
- alle beplantingen van bomen die groter zijn dan 10 are (1.000 m²);
- bomen in een rijbeplanting, als de rij uit meer dan 20 bomen bestaat.

Indien een bos wordt gekapt, dient een melding te worden gedaan bij de betreffende provincie. Dit geldt ook voor het rooien en het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging van bomen tot gevolg hebben. Hieronder valt ook beschadiging door vee.

De gemeente stelt de grenzen van de 'bebouwde kom Boswet' bij besluit vast. Deze grenzen kunnen afwijken van de 'bebouwde kom Verkeerswet'. Het besluit wordt door de provincie goedgekeurd. De grenzen zijn bij de gemeente na te vragen.

De voorgenomen kap van een houtopstand hoeft niet gemeld te worden als het gaat om:

- a. houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
- b. houtopstanden op erven of in tuinen;
- c. fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- d. naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;

- e. kweekgoed;
- f. uit populieren of wilgen bestaande;
 - 1. wegbeplantingen;
 - 2. beplantingen langs waterwegen, en
 - 3. eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- g. het dunnen van een houtopstand;
- h. uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
 - 1. ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - 2. bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en;
 - 3. zijn aangelegd na 1 januari 2013.
- i. het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel;
- j. het vellen van houtopstanden voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;
- k. het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in een goedgekeurde gedragscode;

De provincie kan een kapverbod opleggen. Mag er wel worden gekapt, dan moeten meestal ook nieuwe bomen aangeplant worden. De provincie kan hiervan ontheffing of vrijstelling verlenen. Dit hangt ervan af of er hiervoor een provinciale verordening is opgesteld. Misschien is ook een omgevingsvergunning nodig. Het aanvragen van deze vergunning en het indienen van een kapmelding moet apart van elkaar gebeuren.

Voorwaarden

Als er bos mag worden gekapt, dan moet meestal op dezelfde gronden worden herbeplant. Dit moet:

- op een bosbouwkundige manier;
- binnen 3 jaar na het kappen van het bos;
- volgens de regels van de provinciale verordening (als de provincie die hiervoor heeft opgesteld).

De provincie kan een verordening hebben opgesteld voor:

- de gegevens die bij de melding worden verstrekt;
- de termijn waarbinnen de melding wordt gedaan;
- de wijze waarop de melding wordt gedaan;
- de situatie waarin een bos niet mag worden gekapt;
- de voorwaarden voor een herplantingsplicht, de vrijstelling en ontheffing daarvan.

Gevolgen voorgenomen ontwikkeling in plangebied

Enige tijd geleden is in het kader van regulier onderhoud op het bovenvlak 0,7 hectare populierenbos gekapt. In het kader van het aanbrengen van de afdichtingslaag op deze plek worden deze bomen niet herplant. Binnen het project van de afdichting wordt gezocht naar een locatie in het kader van de herplantplicht. Indien mogelijk op het terrein, zo niet moet elders een plek gevonden worden. Dit maakt geen onderdeel uit van het plan voor het zonnepark. Voor het realiseren van het zonnepark zijn geen extra kapwerkzaamheden nodig.

4

METHODE

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

4.1 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van landelijke, provinciale en (indien beschikbaar) regionale verspreidingsinformatie. Daarnaast is gebruik gemaakt van het Flora en faunaonderzoek dat in 2016 door Eelerwoude is uitgevoerd op het 't Rikkerink.

Uit de landelijke verspreidingsinformatie uit atlassen, die deels gedateerd is, moet blijken of in of nabij het plangebied in het verleden strikt beschermde soorten zijn aangetroffen. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn daarbij veelal niet bekend. Deze gegevens hebben vaak betrekking op atlasblokken (5x5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom veelal betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied.

Daarnaast is de Nationale Database Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. De NDFF is de meest complete natuurdatabank van Nederland. De NDFF geeft informatie over de verspreiding van alle in Nederland levende planten- en diersoorten. De NDFF is gevuld met gegevens uit databanken van verschillende organisaties die deze gegevens op professionele wijze verzamelen (zoals SOVON Vogelonderzoek Nederland, de Zoogdiervereniging, RAVON en de Vlinderstichting). Ook de gegevens van verschillende gemeenten, waterschappen, provincies en terreinbeherende organisaties zijn hierin toegevoegd. Steeds meer partijen sluiten zich bij de NDFF aan. De databank wordt dagelijks aangevuld met recente waarnemingen die via invoerportalen binnen komen. Op dit moment bevat de NDFF meer dan 100 miljoen waarnemingen. De NDFF bevat uitsluitend gevalideerde gegevens.

4.2 Terreinbezoek

Op basis van een veldbezoek is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor de verwachte soorten en/of soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is overdag door Vincent de Lenne uitgevoerd, ecologisch adviseur bij Eelerwoude. Dit betrof op 16 juni 2017 bij gunstige weersomstandigheden. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopen onderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten ook genoteerd.

Kader – ecologisch deskundige

Bron: RVO / Ministerie van Economische Zaken

Met een ecologisch deskundige wordt bedoeld een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt natuurwetgeving, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of – bescherming.

5

BESCHERMDE SOORTEN

Dit hoofdstuk beschrijft de tijdens het veldonderzoek waargenomen soorten, al dan niet aangevuld met gegevens uit literatuur en andere informatiebronnen. Tevens worden eventuele effecten beschreven als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

5.1 Planten

Voorkomen en functie

Het open graslandgedeelte bestaat uit een matig voedselrijkgrasland dat zich in het witbolstadium bevindt. Het grasland bestaat uit een behoorlijk dik pakket gras met dominantie van witbol met kruiden als gewone margriet, ridderzuring, brandnetel, akkerdistel, gewone boterbloem en hondsdrif. Aan de westkant van het plangebied zijn enkele gaspeldoorns aanwezig. Vermoedelijk zijn zaden van deze soort in het verleden meegekomen met gebiedsvreemde grond. Er zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Het terrein is niet schraal genoeg voor (strikt) beschermde soorten.

In het bosgebied net buiten het plangebied (noodkant) is een goed ontwikkelde kruidlaag aanwezig met soorten als gulden boterbloem, ruige veldbies en gewone dotterbloem. Hier is ook een waarneming van grote keverorchis bekend (mondelinge mededeling H. Olde Loohuis). Hier vinden echter geen werkzaamheden plaats.

Effecten en ontheffing

Binnen het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen, dan wel te verwachten. Met de realisatie van een zonnepark zijn dan ook geen negatieve effecten op beschermde plantensoorten te verwachten.

Conclusie: Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor beschermde flora niet noodzakelijk.

5.2 Zoogdieren

5.2.1 Vleermuizen

Voorkomen en functie

In het plangebied is tijdens het dagbezoek beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied. In het plangebied kunnen de volgende vleermuissoorten voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, en mogelijk gewone grootoorvleermuis.

Verblijfplaats

Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van vaste rust- en verblijfplaatsen. Deze verblijfplaatsen kunnen o.a. de volgende functies hebben:

- kraamverblijfplaats;
- zomerverblijfplaats;
- paar- en/of baltsverblijfplaats;
- winterverblijfplaats.

Kader - vleermuisverblijfplaatsen

Onder de vleermuizen zijn gebouwbewonende en/of boombewonende soorten aanwezig. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouwbewonend. Rosse vleermuis en watervleermuis zijn voornamelijk boombewonend en gewone grootoorvleermuis, franjestaart en ruige dwergvleermuis bewonen zowel bomen als gebouwen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Holten en spleten in bomen en ruimtes achter loszittend schors zijn voorbeelden van verblijfplaatsen in bomen.

Vanuit de verschillende functies van de verblijfplaats worden weer andere eisen gesteld aan bijvoorbeeld het klimaat, de toegankelijkheid en de expositie van het verblijf ten opzichte van de zon. Als kraamverblijfplaats worden meestal gebouwen en/of bomen uitgekozen waarbinnen een constant klimaat heerst. Bij gebouwen zijn dit voornamelijk woningen met een spouwmuur of een geïsoleerd dak. Sommige vleermuizen hebben aan een opening van 1-2 cm voldoende om naar binnen te kruipen. Bij bomen gaat het meestal om dikke, oude bomen met een dikke restwand.

Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouwbewonende soorten. Rosse vleermuis en watervleermuis zijn hoofdzakelijk boombewonende vleermuissoorten, terwijl gewone grootoorvleermuis en de ruige dwergvleermuis zowel boom- als gebouwbewonend zijn.

De beplanting binnen het plangebied bestaat, met uitzondering van de bomenlaan aan de zuidkant, voornamelijk uit dicht struweel en bomen van een beperkte diameter zonder geschikte holten. In het bosje grenzend aan het plangebied aan de noordkant bevindt zich ouder bos waarvan enkele dikkere bomen holten bevatten die mogelijk als verblijfplaats worden gebruikt voor een soort als watervleermuis en rosse vleermuis.

Gebouwen zijn niet aanwezig binnen het plangebied. Verblijfplaatsen van gebouw bewonende soorten worden uitgesloten.

Foerageergebied en vliegroutes

Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd indien bij het verdwijnen ook een verblijfplaats ongeschikt wordt. Bijvoorbeeld door het onderbreken van een vliegroute wordt een foerageergebied onbereikbaar, waardoor de vleermuizen onvoldoende voedsel kunnen vinden. Bij het verdwijnen van foerageergebieden of vliegroutes wordt derhalve onderzocht of er voldoende bereikbare alternatieven zijn.

Kader - vleermuisvliegroutes

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen en singels om zich langs te verplaatsen. Een aaneengesloten kronendak heeft hierbij de voorkeur. Van vleermuizen is bekend dat onderbrekingen in de lijnstructuur maximaal 100 tot 200 meter mogen bedragen (kleinere en langzaam vliegende soorten 50 meter). Wanneer de onderbrekingen groter zijn dan deze afstand kunnen sommige soorten deze afstand niet overbruggen en zullen ze uitwijken naar alternatieve vliegroutes en foerageergebieden.

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Met name in de luwte van het struweel, boven het extensieve grasland en boven de paden en buitenranden van het plangebied, is geschikt foerageergebied aanwezig voor vleermuizen. Ook biedt het naastgelegen Twentekanaal veel foerageermogelijkheden voor vleermuizen.

Mogelijk wordt de oostkant van het plangebied langs het Twentekanaal gebruikt als vliegroute voor vleermuizen. Deze beplanting verbindt veel geschikt foerageergebied met potentiële verblijfplaatsen.

Effecten en ontheffing

Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd onder de Wet natuurbescherming. Het verjagen, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, alsmede het verstoren of vernielen van vaste verblijfplaatsen (inclusief de functionele leefomgeving), is verboden. De functionaliteit van verblijfplaatsen van vleermuizen dienen gegarandeerd te blijven.

Door het ontbreken van bomen met holtes en bebouwing kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen worden uitgesloten in het plangebied. Daarnaast blijft de beplanting gehandhaafd. Eventueel foerageergebied van vleermuizen en de eventuele vliegroute langs het Twentekanaal blijven behouden. Negatieve effecten op vleermuizen worden niet verwacht.

Conclusie: Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor vleermuizen niet noodzakelijk.

5.2.2 Overige zoogdieren

Voorkomen en functie

Het is aannemelijk dat het plangebied en de nabije omgeving onderdeel uitmaakt van het leefgebied van grondgebonden zoogdieren waaronder egel, konijn, haas, vos, ree, kleine marterachtigen, mol en algemene (spits) muizensoorten. Tijdens het veldbezoek zijn ook ree, vos, en haas vastgesteld. Voor deze soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen in de provincie Overijssel.

In de omgeving is eveneens het voorkomen van steenmarter bekend (*zoogdiervereniging.nl*). Daarnaast is eekhoorn aangetroffen. Uit de ruimere omgeving zijn waarnemingen bekend van das en boommarter (beide nationaal beschermd). Beide soorten worden in Nederland in steeds meer bosrijke gebieden aangetroffen. Verblijfplaatsen van boommarter bevinden zich vooral in boomholten in oudere bossen.

Gezien het bostype in het plangebied wordt deze soort in het plangebied uitgesloten. Van das zijn geen verblijfplaatsen in de nabije omgeving van het plangebied bekend. Tijdens de veldbezoeken zijn ook geen sporen of verblijfplaatsen van das aangetroffen. Als het plangebied al onderdeel uitmaakt van het leefgebied van de das, dat vele tientallen hectares kan omvatten, zal het gaan om een enkel sporadisch foeragerend dier.

Effecten en ontheffing

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde algemene zoogdieren. Dit heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten, omdat er voldoende alternatief leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft.

Voor eekhoorn en steenmarter geldt dat geen verblijfplaatsen verdwijnen. Tevens blijven de bosschages en het struweel, dat eventueel als foerageergebied kan dienen, behouden. Negatieve effecten op eekhoorn en steenmarter worden niet verwacht.

Conclusie: Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor grondgebonden zoogdieren niet noodzakelijk.

5.3 Vogels

Alle vogels zijn als soort op een gelijke wijze beschermd. Beleidsmatig is een onderverdeling gemaakt, gericht op de mate van verantwoording en afstemming van werkzaamheden versus het behoud van vaste rust- en verblijfplaatsen. Dit betreft:

- vogels met jaarrond beschermde nesten;
- En overige broedvogels.

Bij zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden kunnen nesten van overige vogels soms ook jaarrond beschermd zijn. Dit is met name aan de orde bij grote ontwikkelingen of zeer bijzondere locaties. In de regel is dit niet aan de orde en zijn de nesten van de vogels alleen beschermd als ze in gebruik zijn.

Voorkomen en functie

Broedvogels

Met name in het struweel langs de randen van het plangebied zijn hoge dichtheden van struweelvogels en vogels van jong bos aangetroffen, zoals tuinfluiter, zwartkop, merel, zanglijster, winterkoning, houtduif, tijaft en vink. Daarnaast zijn groene specht en goudvink waargenomen. Vernoemingswaardig zijn een zingende wielewaal, appelvink, zomertortel, koekoek en nachtegaal (Eelerwoude 2016). Allen kritischere soorten van vochtig jong loofbos en dicht struweel.

Met name op het plateau langs de perceelranden van het open weiland en ter hoogte van de wildakker zijn ruigte-soorten als fazant, bosrietzanger en grasmus algemeen aangetroffen. Ook is hier een broedpaar van braamsluiper, roodborsttapuit, gele kwikstaart en kneu vastgesteld.

Het open terrein (matig voedselrijk weiland in het witbolstadium) heeft weinig waarde als broedbiotoop voor vogels. In het verleden zijn hier broedparen van wulp, scholekster en Kievit aangetroffen (Twentse vogelwerkgroep 2011). Deze zijn echter niet meer aanwezig,

waarschijnlijk door de verdere verruiging van de percelen. Wulp, scholekster en kievit broeden nog wel op de aanliggende agrarische percelen.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

M.b.t. vogels waarvan de vaste rust- en verblijfplaats jaarrond beschermd is, is alleen buizerd aangetroffen. In 2016 bevond dit broedpaar zich in het oudere loofbos aan de noordkant, grenzend aan het plangebied. Tijdens het veldbezoek werd op dezelfde locatie weer een alarmerende buizerd aangetroffen. Vermoedelijk heeft het broedpaar ook dit jaar weer op deze locatie gebroed.

Effecten en ontheffing

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Van een aantal vogelsoorten zijn de nestlocaties het hele jaar door beschermd. Ook de functionele leefomgeving is daarbij beschermd. Bij aantasting van de nestlocatie en/of de functionele leefomgeving is een ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk. Buizerd valt onder deze bescherming.

Grenzend aan het plangebied, in het oudere bosgebied aan de noordkant, is buizerd aangetroffen. Dit bosgebied blijft behouden. Ook worden met de voorgenomen maatregelen geen significante negatieve effecten op het foerageergebied verwacht. Negatieve effecten op broedvogels, waarvan de vaste rust en verblijfplaats jaarrond beschermd zijn, worden niet verwacht.

Overige broedvogels

Tijdens het veldbezoek zijn een aantal kritische soorten aangetroffen. Het betreft allen soorten die in het te behouden struweelbos langs de flanken van het terrein broeden. Deze struweelzones blijven behouden.

Alle vogelsoorten in Nederland zijn strikt beschermd onder de Wet natuurbescherming. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die nesten beschadigen of verstoren. Verstoring kan in veel situaties worden voorkomen door verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. De periode van 15 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen. Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Voor de Wet natuurbescherming zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort. Het genoemde termijn moet daarom niet al te strikt worden toegepast.

Conclusie: Bij de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met nesten van vogels.

5.4 Amfibieën en reptielen

Voorkomen en functie

Amfibieën

Een aantal soorten, zoals bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander, zijn aangetroffen in de ringsloot in het plangebied (Eelerwoude 2016). De aanwezige laagten op het plateau bleken al snel droog te vallen en bieden geen geschikt leefgebied voor

amfibieën. Hier zijn alleen enkele bruine kikkers aangetroffen. Strikt beschermde amfibieënsoorten zoals poelkikker en kamsalamander zijn niet aangetroffen in het plangebied en worden ook niet verwacht gezien het onderzoek uit 2016 en het bekende verspreidingsgebied.

Reptielen

Beschermde reptielen zijn gebonden aan specifieke terreinen. In het plangebied ontbreekt dergelijk geschikt biotoop, zoals heideterreinen en venranden. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van reptielen in en rondom het plangebied. Ook zijn geen reptielen aangetroffen.

Effecten en ontheffing

Negatieve effecten op amfibieën worden niet verwacht.

Conclusie: Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor amfibieën en reptielen niet noodzakelijk.

5.5 Overige beschermde soorten

Overige beschermde soorten worden gezien het biotoop en bekende verspreidingsgebied niet verwacht in het plangebied. Negatieve effecten op deze soorten worden dan ook niet verwacht.

6

CONCLUSIE EN VERVOLG

Op basis van deze quickscan wordt geconstateerd dat het onderzoeksgebied een potentiële habitat biedt voor een aantal beschermde soorten. Hoewel er geen gerichte veldinventarisatie heeft plaatsgevonden, is op basis van de beschikbare literatuurgegevens en een veldbezoek (alsmede een veldbezoek in 2016) vastgesteld dat het terrein mogelijk van belang is voor enkele algemeen beschermde soorten met een landelijke vrijstelling en voor enkele beschermde broedvogels, vleermuizen, steenmarters en eekhoorns. Met de realisatie van een zonnepark op het bovenvlak van de voormalige stortlocatie worden echter geen negatieve effecten op deze soort(groepen) verwacht. In tabel 1 is een samenvatting gegeven van deze resultaten.

Op basis van deze quickscan wordt geen toetsing van de effecten van de ontwikkeling op beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebied en/of NNN/EHS) en bosopstanden noodzakelijk geacht.

6.1 Overige soorten waarvoor vrijstellingen zijn opgesteld

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een zeer beperkt en tijdelijk verlies van leefgebied van enkele overige beschermde soorten. Hiervoor zijn door de provincie vrijstellingen opgesteld. De ingreep heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten, omdat het plangebied geschikt blijft als leefgebied en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling. Een ontheffing Wet natuurbescherming is daarom niet noodzakelijk.

6.2 Rekening houden met vogels

Voor alle beschermde, inheemse (ook de algemeen voorkomende), vogelsoorten geldt vanuit de Wet natuurbescherming een verbod op handelingen die nesten of eieren beschadigen of verstoren. Ook handelingen die een vaste rust- of verblijfplaats van beschermde vogels verstoren zijn niet toegestaan. In de praktijk betekent dit dat verstorende werkzaamheden alleen buiten het broedseizoen¹ uitgevoerd mogen worden.

Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien is vastgesteld dat er met de werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Indien toch in het broedseizoen door gewerkt of gestart wordt, moet vóór het broedseizoen (uiterlijk in februari) contact gelegd worden met de begeleidend ecoloog. In samenspraak met de

¹ In het kader van de Vogelrichtlijn wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 15 maart tot 15 juli.

ecoloog moeten eventuele nadere acties bepaald worden, zoals vroegtijdig kappen van bomen, of maaien van beplanting.

Het voorliggende zonneproject wordt pas uitgevoerd nadat de afdichtingslaag is aangebracht. De kans op broedende vogels op de afdichtingslaag is heel gering.

6.3 Zorgplicht en zorgvuldig handelen

In het kader van de zorgplicht zijn de volgende maatregelen noodzakelijk:

- tijdens de uitvoering dient men bijvoorbeeld alert te zijn op aanwezigheid van fauna en deze, indien noodzakelijk, te verplaatsen;
- bij onvoorziene situaties dient daarnaast contact opgenomen te worden met een ter zake kundige.

6.4 Geldigheid onderzoek

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. Het bevoegd gezag (ministerie van Economische Zaken in deze) hanteert de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar strikt beschermde soorten

“Onderzoeksgegevens mogen maximaal 3 jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.”

Dit rapport gaat in op de effecten van de realisatie van een zonnepark op het bovenvlak van de voormalige stortlocatie. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

Tabel 1 Resultaten (mogelijk) aanwezige beschermde flora en fauna in het plangebied.

bescherming	Soort(groep)	Gebruik gebied	Effect ruimtelijke ontwikkelingen	Ontheffing	Vervolg Nader onderzoek / mitigerende en/of compenserende maatregelen
Nationaal	Algemene grondgebonden zoogdieren	Leefgebied	Tijdelijke aantasting leefgebied, op termijn weer geschikt leefgebied	Nee	Zorgplicht
Nationaal	Steenmarter eekhoorn	en Mogelijk onderdeel van leefgebied	Marginale afname foerageergebied	Nee	Zorgplicht
Habitatrichtlijn	Vleermuizen	Mogelijk foerageergebied	Geen, foerageergebied en mogelijke verblijfplaats blijft behouden	Nee	Zorgplicht
vogelrichtlijn	Vogels	Broedlocatie	Mogelijke verstoring	Nee, mits	Werkzaamheden buiten broedseizoen uitvoeren, zorgplicht
vogelrichtlijn	Vogels broedlocaties	vaste Mogelijk onderdeel leefgebied	Geen, leefgebied blijft geschikt als foerageergebied	Nee, mits	Werkzaamheden buiten broedseizoen uitvoeren

LITERATUURLIJST

- Creemers R.C.M. & van Delft J.J.C.W. (2009). *De amfibieën en reptielen van Nederland*, - *Nederlandse fauna* 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen (1992). *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. Utrecht: KNNV.
- Dienst Regelingen (2009). *Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijk ingrepen*.
- Limpens, H. , K. Mostert en W. Bongers (1997). *Atlas van de Nederlandse Vleermuizen*. Utrecht: KNNV Uitgeverij.
- Vogel R.L., Bouwma I., Koese B., Kranenbarg J., La Haye M., Odé B., Sierdsema H., Sparrius L., Verburg P. & Zollinger R. (2013). *Het belang van Nederland buiten de Ecologische Hoofdstructuur voor soorten van de Vogelrichtlijn en van bijlage V van de Habitatrichtlijn*. Sovon-rapport 2013.015. Sovon, Nijmegen.

Natura 2000:

- www.synbiosys.alterra.nl/natura2000

Soortinformatie:

- www.zoogdiervereniging.nl

- www.ravon.nl

Waarnemingen:

- www.telmee.nl

- ndff-ecogrid.nl

Eerdere quickscan flora en fauna 't Rikkerink:

- Eelerwoude 2016